

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Improving the employment prospects and social inclusion of people with weak labour market connections
Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5) või	Jah
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)	- (uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid, valdkondlik eetikakomitee on olemas)
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>	
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?	Jah Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi andmekaitse spetsialisti kontakt: Jaanus Põldmaa andmekaitse@mkm.ee Eesti Töötukassa andmekaitse spetsialisti kontakt: Katrin Uuetalu katrin.uuetalu@tootukassa.ee
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>	Taotlus esitatakse samaaegselt sotsiaalteaduslike rakendusuringute eetikakomiteele.
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>	Ei

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood,	Majandus- ja

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

² Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötlejad.

aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon	Kommunikatsiooniministeerium 70003158 Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn Kontaktisik: Kristi Suur, tööhõive osakonna tööturuteenuste juht kristi.suur@mkm.ee +372 5913 9212 Eesti Töötukassa 74000085 Lõdõtsa 2a, 11415 Tallinn Kontaktisik: Margit Paulus, analüüsiosakonna juhataja margit.paulus@tootukassa.ee +372 614 8504 Uuringut rahastatakse Euroopa Komisjoni tehnilise toe instrumendi kaudu, mille eesmärk on toetada reformide elluviimist liikmesriikides <i>(Technical Support Instrument Programs, Regulation (EU) 2021/240).</i>
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks	-

2. Volitatud töötleja üldandmed³	
2.1. Volitatud töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber	Organisation for Economic Co-operation and Development (edaspidi OECD) 775 687 957 00016 2, rue André Pascal - 75775 Paris Cedex 16, Prantsusmaa Kontaktisik: Anne Lauringson, Senior Labour Economist, Employability Division, Directorate for Employment, Labour and Social Affairs anne.lauringson@oecd.org +33 1 45 24 19 77 Statistikaamet 70000332 Tatari 51, Tallinn Kontaktisik: Ilona Reiljan Tel 5331 1740 ilona.reiljan@stat.ee

³ Volitatud töötlejate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötlejad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötleja, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötleja on volitatud töötlejale andnud volituse inspektsioonile taotluse esitamiseks.

2.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-

<p>3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus?</p> <p><i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse § 9 lõige 2 punkti 2 kohaselt on kõigi ministeeriumide ülesandeks oma valitsemisalale tarviliku teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamise korraldamine. 2. Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeeriumi tegevusvaldkonna piiritleb Vabariigi Valitsuse seadus, mille § 63 lõike 1 kohaselt kuulub ministeeriumi valitsemisalasse muuhulgas riigi majandus-, ettevõtlus-, tööhõive- ja tööturupoliitika kavandamine ja elluviimine; töösuhete ja töökeskkonna korraldamine ning võrdse kohtlemise ja soolise võrdsuslikkuse edendamine ja koordineerimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine. 3. Samu eesmäärke kinnitab ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi põhimäärus (Vabariigi Valitsuse 23.10.2002 määrus nr 323, edaspidi põhimäärus). Põhimääruse §-s 10 on täpsustatud, et ministeeriumi tegevuse eesmärgiks on luua eeldused Eesti majanduse konkurentsivõime ja tootlikkuse kasvuks, töötades välja ja viies ellu riigi majandus-, ettevõtlus-, tööhõive-, tööturu- ja maakasutuspoliitikat. 4. Põhimääruse 3. peatükis on osakondade põhiülesannete all § 17 punktis 18¹ sätestatud, et tööhõive osakonna põhiülesanne on tööturupoliitika kavandamine ja selle elluviimise korraldamine, et tagada tööelise elanikkonna suur tööga hõivatus ning tarviliku tööjõu olemasolu tööandjatele, ja valdkonda reguleerivate õigusaktide eelnõude ettevalmistamine. Osakonnal on juhtiv roll tööjõu mobiilsuse, töövõime ja tööhõivevõime arendamisel ning nende poliitikavaldkondadega seotud tööturuteenuste, kulutuste, hüvitiste ja toetuste kujundamisel. 5. Taotluse esitaja lähtub oma töös
--	---

	<p>isikuandmete kaitse seadusest (edaspidi IKS) täidesaatvat riigivõimu puudutavatest õigustest ja kohustustest. IKS § 6 lõike 5 alusel on täidesaatval võimul võimalik analüüsida andmeid poliitika kujundamise eesmärgil. Teadusuuringuks on ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil.</p> <p>6. Eesti Töötukassa osaleb uuringu läbiviimises töötuskindlustuse seaduse § 23 lõike 1 ja lõike 2 punktide 6 ja 7 ja tööturumeetmete seaduse § 5 lg 1 alusel. Töötukassa analüüsib oma eesmärgi saavutamiseks tööturu olukorda ning töötukassa tegevuse, sealhulgas töötuskindlustuse ja rakendatavate tööturumeetmete ning töövõime hindamise ja töövõimetoetuse mõju ja tulemuslikkust. Samuti osaleb töötukassa oma eesmärgi saavutamiseks töötuskindlustuse, tööturumeetmete ja töötutoetuse ning töövõime hindamise ja töövõimetoetuse planeerimisel ning avaldab arvamust töötuskindlustusega, tööturuteenuste ja -toetustega, töötutoetusega ning töövõime hindamise ja töövõimetoetusega seotud õigusaktide eelnõude kohta. Tööturumeetmete pakkumise korraldab ja tööturumeetmeid pakub samuti töötukassa. Tööturuteenused on sätestatud tähtajalistes tööhõiveprogrammides, mis on kinnitatud Vabariigi Valitsuse määrustega või ministri käskkirjadega kinnitatud toetuse andmise tingimustes.</p> <p>7. Projekti rahastatakse Euroopa Komisjoni tehnilise toe instrumendi kaudu, mille eesmärk on toetada reformide elluviimist liikmesriikides (<i>Technical Support Instrument Programs, Regulation (EU) 2021/240</i>). Projekti taotlus Euroopa Komisjonile esitati 06.09.2024 (taotlusvooru koordineeris Eestis Riigi Tugiteenuste Keskus). Projekti rahastusotsus tehti 31.03.2025, mil Euroopa Komisjon võttis vastu otsuse: C(2025)1860, <i>COMMISSION IMPLEMENTING DECISION on the financing of the Technical Support Instrument and the adoption of the work programme for 2025</i> [Link]. Projekti läbiviimist rahastatakse 12.09.2025 Euroopa Komisjoni ja OECD</p>
--	---

	vahel sõlmitud lepingu alusel (REFORM/IM2025/012: 25EE04 – <i>Improving the employment prospects and social inclusion of people with weak labour market connections (TSI2025/46.01)</i>).
--	--

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmärgi ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

Projekti eesmärk on edendada tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmade (näiteks tervisepiirangutega või pikaajaliselt tööturult eemal olnud inimeste) võimalusi tööturule naasmiseks ja seal püsimiseks. Selleks viiakse läbi laiapõhjaline uuring, et kaardistada tööturule sisenemise ja tööturul püsimisega seotud barjääre, arvestades mh tööturu, tervishoiu, sotsiaal- ja hariduse valdkonna meetmete kättesaadavusega. Seejärel kaardistatakse olemasolevate tööturumeetmete efektiivsust ja tehakse ettepanekuid teenuste sisu, teenuse osutajate kompetentsinõuete, tulemuspõhise rahastuse ja mudeli piloteerimise osas.

Uuringu eesmärkide saavutamiseks on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

RQ1. Kes on Eestis tööturuga nõrgalt seotud isikud – kui palju tööealisi inimesi on tööturuga nõrgalt seotud (sealhulgas erinevate elanikkonna gruppide lõikes) ning mis on levinumad nõrga seotuse tüübid?

See uurimisküsimus keskendub tööturuga nõrgalt seotud isikutele, lähtudes varasema OECD tööga kooskõlas olevast definitsioonist. Analüüs hõlmab järgmisi aspekte:

- Tööturuga seotuse staatus: kas isik on täielikult tööta, töötab katkendlikult, on hõivatud ebakindlates töösuhetes või teenib madalat töötasu.
- Püsivus ja dünaamika: tööturuga nõrga seotuse kestus ja kordumine ajas.
- Sotsiaal-demograafiline profiil: vanuse grupp, sugu, haridustase, leibkonna tüüp, rändetaust ja elukoht linna- või maapiirkonnas.
- Tööturuajalugu: varasemad tööhõive, töötuse ja mitteaktiivsuse mustrid.

RQ2. Milliseid tööturule sisenemise ja seal püsimise takistusi kogevad tööturuga nõrgalt seotud isikud ning kui suurt osa tööturuga nõrgalt seotud isikutest erinevat tüüpi takistused mõjutavad?

See uurimisküsimus kasutab sisendina esimese uurimisküsimuse (RQ1) tulemusi, lisades täiendavalt tööturu takistuste aspekti ehk käsitleb takistusi, mis piiravad tööturuga nõrgalt seotud isikute tööturule lõimumist. Analüüs keskendub järgmistele mõõtmetele:

- Takistuste laad: tervisest tulenevad piirangud, puue, hoolduskohustused, madalad oskused, keelebarjäärid, varasem vangistus või muud struktuursed tegurid.
- Takistuste raskusaste: puude raskusaste, vähenenud töövõime ulatus, terviseprobleemide või funktsionaalsete piirangute intensiivsus.
- Ajastus ja püsivus: tööturubarjääride tekkimise aeg, kestus ja kordumine ajas.
- Takistuste suhteline olulisus: erinevate takistuste seos tööturuga nõrga seotusega; takistuste esinemise sagedus võrreldes tööturuga tugevalt seotud isikute hulgas.

RQ3. Milliseid tööturu-, sotsiaal- ja tervishoiuteenuseid ning seotud toetusi saavad tööturuga nõrgalt seotud isikud ning kas saadav tugi on vastavuses isikute tööturutakistustega?

See uurimisküsimus kaardistab tööturuga nõrgalt seotud isikutele osutatava toe tööturu-, sotsiaal- ja tervishoiusüsteemides, keskendudes seejuures nendele konkreetsetele teenustele, mis on olulisemad tööturule lõimumise seisukohast. Uurimisküsimus kasutab sisendina esimese (RQ1) ja teise (RQ2) uurimisküsimuse tulemusi, mis määratlevad ära, kes Eesti tööealistest elanikest on

tööturuga nõrgalt seotud ning millised tööturutakistused neil on. Analüüs hõlmab järgmisi aspekte:

- Teenuste mitmekesisus: saadud tööturuteenused, sotsiaalteenused, tervishoiuteenused ja rahalised toetused.
- Toe intensiivsus: teenuste ja toetuste kestus, sagedus ja maht.
- Ajastus ja järjestus: teenuste saamise seos tööhõive- ja töötusperioodidega.
- Teenuste kättesaadavus ja tööturutakistustele vastavus sihtrühmade lõikes: erinevused teenuste kasutamises eri elanikkonnarühmade vahel, näiteks tööturuga nõrgalt ja tugevalt seotud isikute või konkreetsete tööturubarjääridega inimeste puhul.
- Lüngad ja kattuvused: valdkonnad, kus teenused võivad olla ebapiisavad, kattuvad või omavahel nõrgalt koordineeritud.

Metoodika

Analüüs põhineb üksnes kirjeldaval statistikal ning kasutab omavahel seotud registriandmeid, et tuvastada tööturuga nõrgalt seotud isikud, kirjeldada nende tööturule sisenemise ja seal püsimise takistusi ning kaardistada neile osutatavaid teenuseid. Analüüsi metoodikas ei kasutata profileerimist ega tehisintellekti **abi**.

- RQ1 (Kes on tööturuga nõrgalt seotud?) käsitlemiseks jaotatakse tööeline elanikkond vastastikku välistavatesse tööturuga seotuse rühmadesse, järgides OECD (2021) poolt välja töötatud metoodikat. Isik loetakse tööturuga nõrgalt seotuks, kui ta vastas vähemalt ühele järgmistest tingimustest kalendriaasta jooksul: (i) tal puudus registreeritud töösuhe ja registreeritud töötulu; (ii) ta töötas vaid osa aastast ning oli vähemalt kolm kuud ilma töösuheta; (iii) ta töötas valdavalt ebakindlates töösuhetes; või (iv) tema sissetulek jäi alla 50% mediaanpalgast. Tööturuga nõrgalt seotud isikute hulgast jäetakse välja isikud, kes pole eeldatavalt valmis tööturule sisenema, sealhulgas õppurid, hiljuti sünnitanud emad, kes saavad sünnitushüvitist, institutsioonides viibivad isikud, raske tervises seisundiga isikud, kõrge sissetulekuga leibkondade liikmed ning pensionärid.

Tööturuga nõrga seotuse määratlemine ning tööturuga nõrgalt seotud inimeste arvu ja osakaalu hindamine eeldab kogu tööelise elanikkonna käsitlemist. Nõrk seotus on määratletud suhteliselt, tuginedes tööga hõivatus, töösuhete stabiilsuse ja sissetulekute muustritele kogu elanikkonnas, ning seda ei ole võimalik tuvastada isoleeritult üksnes piiratud valimi alusel. Kogu tööelise elanikkonna hõlmamine on vajalik uuringu läbiviimise esimeses etapis (uurimisküsimus RQ1), et rakendada ühtseid kriteeriume eristamiseks tööturuga nõrgalt ja tugevalt seotud isikud ning tuvastamiseks isikud, kes ei ole valmis tööturule sisenema. Tööelise elanikkonna eelnev piiramine ei võimaldaks vastastikku välistavate tööturuga seotuse rühmade korrektset moodustamist ning kahjustaks uuringu tulemuste valiidsust. Samuti on uuringus oluline hinnata tööturuga nõrgalt ja tugevalt seotud gruppide kogusuurus tööelises elanikkonnas, et võrrelda neid uurimisküsimuses RQ3 teenuste pakkumise mahtudega, hindamiseks tööturul osalemist toetavate teenuste kättesaadavuse ulatust ja sihitatust Eestis.

Andmeid isikute kohta, kes ei ole kogu uuringuperioodi vältel valmis tööturule sisenema – näiteks täiskoormusega õppijad, hiljuti sünnitanud emad, kes saavad sünnitushüvitist, institutsioonides viibivad isikud, raske tervises seisundiga isikud, mitteaktiivsed kõrge sissetulekuga leibkonnaliikmed ning pensionärid – kasutatakse üksnes vastavate isikute tuvastamiseks andmekogumis ja tööturuga seotuse rühmadest väljaarvamiseks. Kui eelnevalt välja toodud grupid on andmekogumis tuvastatud, siis neid vaatlusi edasiseks analüüsiks ei kasutata ning andmeanalüüsi läbiviija OECD eemaldab nende vaatlustega seotud andmed andmekogumist.

Nende isikute välja jätmine andmestikest enne andmete edastamist Statistikaametile ei ole

andmete edastamise minimeerimise põhimõttega vastavuses, kuna eeldaks täiendavat andmetöötlust iga andmeandja (vt täpsemalt taotluse punkt 8) poolt ning tähendab, et andmeandjatele edastatakse isikute kohta tundlikku infot isikustatud kujul (kuivõrd on teada, et info edastataks vaid uuringust välja jäetavate isikute kohta, kes pole kogu uuringuperioodi vältel valmis tööturule sisenema, ning andmetöötluseks oleks vajalik isikukood, mis võimaldaks andmeandjatel vastavad isikud andmestikest välja jätta). Selleks, et vastavad isikud enne analüüsi läbiviimist tuvastada, oleks volitatud töötlejal OECD-l esiteks vajalik erinevatest andmekogudest kokku koondada andmed, mille alusel isikud arvata uuringust välja jäetavate isikute hulka (nn pseudonümiseeritud isikukoodide nimekiri). Erinevate andmekogude andmete kasutamine ja koondamine on vajalik selleks, et ainult ühe andmestiku põhjal ei pruugi isik uuringust välja jäetavasse gruppi kuuluda (nt ühe andmestiku põhjal ei pruugi selguda, et isik pole kogu uuringuperioodi vältel valmis tööturule sisenema). Edasine eeldaks pseudonümiseeritud isikukoodide depseudonümiseerimist ning isikukoodide edastamist Statistikaameti poolt andmeandjatele, mille alusel oleks andmeandjatel võimalik vastavad isikud edastatavatest andmestikest välja jätta (andmeandjatel see info puudub, kuna sellekohane info asub erinevates andmekogudes). Seega saab info nende inimeste tööturule sisenemise mittevalmisoleku kohta ebavajalikult teatavaks nii Statistikaametile kui ka uuringus osalevatele teistele andmeandjatele. See tähendab ka, et andmed ei liiguks enam vaid ühtepidi ehk ainult Statistikaametile, vaid ka teistpidi ehk Statistikaametilt teistele andmeandjatele koos tundliku teabe ehk infoga, et tegemist on isikutega, kes on vajalik välja jätta põhjusel, et nad ei ole valmis tööturule sisenema. Seega andmete minimeerimise printsiip on paremini tagatud uuringu jaoks vajalike andmete ühesuunalise liikumise puhul Statistikaametile (vt täpsemalt taotluse punkt 8), kuna piirab tundliku info ebavajalikkude edastamist asutuste vahel, ning asjaoluga, et kui uurimisküsimuse RQ1 analüüsi käigus on tuvastatud grupid, kes ei ole kogu uuringuperioodi vältel valmis tööturule sisenema, siis eemaldatakse need vaatlused volitatud töötleja OECD poolt andmekogumist.

- RQ2 (Milliseid tööturubarjääre nad kogevad?) käsitlemiseks tuletatakse tööturutakistuste indikaatorid, mis põhinevad kirjeldaval statistikal, arvestades sotsiaal-demograafilisi tunnuseid, leibkonna koosseisu, tervisenäitajaid, haridustaset, keelelist tausta ning varasemat tööturuajalugu. Näiteks kõrge haiguspäevade või ravimireseptide arv viitavad, et inimesel võivad olla terviseseisundist tulenevad takistused tööturul. Leibkonna tüüp, kus on väiksed lapsed, puudega lapsed või puudega täiskasvanud, viitab hoolduskoormusele, mis võib raskendada isikul sobiva töökoha leidmist. Arvutatud indikaatorite esinemissagedusi võrreldakse tööturuga nõrgalt seotud isikute ja tugeva tööturuga seotusega isikute vahel kirjeldavate tabelite ja risttabelite abil. See võimaldab tuvastada tööturuga nõrka seotust põhjendavaid peamisi ja kattuvaid takistusi.

Iga tööturutegurit käsitletakse barjäärina üksnes juhul, kui see esineb süstemaatiliselt sagedamini tööturuga nõrgalt seotud isikute hulgas võrreldes tööturuga tugevalt seotud isikutega. Tööturuga nõrgalt seotud isikute eraldiseisev vaatlus ei võimalda hinnata, kas konkreetne tunnus kujutab endast barjääri, kuna selle esinemissagedust ei saa tõlgendada ilma võrdlusrühmata. Seetõttu on tööturuga tugevalt seotud isikute kasutamine võrdlusrühmana vältimatu, et eristada tegelikke ebasoodsate tööturutulemustega seotud takistusi tunnustest, mis on elanikkonnas laiemalt levinud.

Näiteks juhul, kui kolmandik tööturuga nõrgalt seotud isikutest elab leibkonnas, kus on kolm või enam last, ei võimalda see teave iseenesest järeldada, et suur laste arv kujutab endast tööturubarjääri. Kui aga samal ajal elab tööturuga tugevalt seotud isikutest sellistes leibkondades vaid viiendik, on suur laste arv sagedasem tööturuga nõrgalt seotud isikute hulgas ning seda võib põhjendatult käsitleda barjäärina. Vastupidisel juhul, kui sarnane või

suurem osakaal tööturuga tugevalt seotud isikutest elab suurtes leibkondades, ei tõlgendata leibkonna suurust barjäärina, isegi kui see on tööturuga nõrgalt seotud isikute seas levinud. Sama loogikat rakendatakse ka teiste analüüsis käsitletavate tunnuste puhul, sealhulgas tervisepiirangud, haridustase, keeleline taust ja katkendlik tööturuajalugu. Kõigil juhtudel eeldab tööturubarjääride korrektne tuvastamine nende tunnuste leviku võrdlemist tööturuga nõrgalt ja tugevalt seotud isikute vahel. Samuti võimaldab tööturubarjääride võrdlus nende kahe rühma vahel hinnata erinevate barjääride olulisust (milliste barjääride puhul on esinemissageduste käärid kõige suuremad). Seetõttu on kogu valimi kasutamine analüüsi etapis vajalik, et tagada tulemuste korrektne tõlgendatavus ja tähenduslikkus poliitikakujundamise seisukohalt.

- RQ3 (Milliseid teenuseid nad saavad?) käsitlemiseks kasutatakse kirjeldavat statistikat, et kaardistada tööturu-, sotsiaal- ja tervishoiuteenuste ja seotud toetuste kasutamine, keskendudes teenustele ja toetustele, mis on kõige olulisemad tööturule lõimumise seisukohast. Teenuste kaardistamine hõlmab erinevate Eesti asutuste poolt pakutavate tööturul osalemist toetavate teenuste tervikvaate loomist, et saada ülevaade olemasolevatest teenustest, tuvastada võimalikud lüngad teenuste pakkumisel ning hinnata teenuste kattuvusi või vastastikust täiendavust erinevate teenusesüsteemide vahel. Teenuste kasutamise mustreid analüüsitakse eeskätt erinevate tööturutakistuse lõikes, et uurida teenuste tüübi ja takistuste vastavust. Samuti võrreldakse teenuste kättesaadavust tööturuga seotuse tugevuse ja tüüpide lõikes. Analüüs hõlmab muu hulgas teenustes osalemise ja toetuste saamise määrasid, kestust ja mahtu tööealise elanikkonna rühmade lõikes. Analüüs ei hõlma üksikjuhtumite käsitlemist ega individuaalsete trajektooride detailset kirjeldamist ning tulemused esitatakse üksnes koondatud kujul.

Teenuste kasutamise sisukaks tõlgendamiseks on vajalik võrrelda tööturuga nõrgalt ja tugevalt seotud isikuid. Üksnes tööturuga nõrgalt seotud isikute teenusekasutuse vaatlus võimaldab hinnata, kas teenuseid kasutatakse, kuid ei võimalda hinnata, kas teenustele ligipääs on madal, piisav või kõrge võrreldes ülejäänud elanikkonnaga. Ilma võrdlusrühmata ei ole võimalik hinnata, kas olemasolevad teenused jõuavad tööturuga nõrgalt seotud isikuteni suuremal, väiksemal või sarnasel määral kui tööturuga tugevalt seotud isikuteni.

Näiteks juhul, kui viis protsenti tööturuga nõrgalt seotud isikutest osaleb koolitustel, samas kui tööturuga tugevalt seotud isikutest osaleb koolitustel kümme protsenti, viitab see sellele, et tööturuga nõrgalt seotud isikud osalevad koolitustel harvemini. See võib osutada sellele, et koolitusteenused on sellele rühmale vähem kättesaadavad või et olemasolevad suunamis-, kvalifitseerumise või teavitamise mehhanismid ei eelista piisaval määral tööturuga nõrgemalt seotud isikuid. Vastupidisel juhul, kui tööturuga nõrgalt seotud isikute osalemismäär on kõrgem kui tööturuga tugevalt seotud isikutel, viitab see sellele, et koolitusteenustele jõuavad sagedamini suurema vajadusega isikud, mis on kooskõlas teenuste suunamisega ettenähtud sihtrühmale. Just selline võrdlus võimaldab teha poliitikakujundamise seisukohalt asjakohaseid järeldusi selle kohta, kas teenused jõuavad nendeni, kelle toetamiseks need on kavandatud.

Analüüs ei hõlma üksikjuhtumite käsitlemist ega individuaalsete trajektooride detailset kirjeldamist. Tööturuga tugevalt seotud isikuid kasutatakse üksnes analüütilise võrdlusrühmana. Kõik tulemused esitatakse ja levitatakse üksnes koondatud kujul ning analüüsi sisuline fookus ja poliitikasoovitused keskenduvad tööturuga nõrgalt seotud isikutele.

Juhul kui ligipääs teenuste kasutamise andmetele oleks piiratud üksnes tööturuga nõrgalt seotud isikutega, oleks uuringu ulatus paratamatult oluliselt kitsam. Sellisel juhul oleks

võimalik kirjeldada teenustele ligipääsu taset, kuid mitte hinnata teenuste sihitamist või suunamist võrreldes ülejäänud elanikkonnaga. See piiraks oluliselt võimalust teha poliitikakujundamise seisukohalt asjakohaseid järeldusi teenuste sihitamise, suunamise, teavitustegevuse või teenuselünkade kohta.

Projekti oodatav tulemus on Eesti Töötukassa tugevnenud suutlikkus pakkuda tõhusaid tööturuteenuseid (edaspidi teenus) ja parem valdkondadeülene koostöö. Projekti tulemusena:

- tuvastatakse tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmad;
- paraneb arusaam takistustest, mis tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmi tööturule sisenemisel ja seal püsimisel mõjutavad;
- kaardistatakse olemasolevad erinevate valdkondade tugimeetmed, tuvastatakse nende omavahelised kattuvused ja lüngad ja koordineerimisega seotud murekohad;
- esitatakse ettepanekud teenuste paremaks sihitamiseks ja sisseostetavate teenuste tulemuspõhise rahastamise raamistiku kujundamiseks;
- töötatakse välja poliitikasoovitused, kuidas tõhustada abi osutamist koostöös (nt tervishoid, sotsiaalhoolekanne, haridus) ja tugevdada valdkondadevahelist koordineerimist.

Tegu on 2021. aasta OECD ja Sotsiaalministeeriumiga koostöös läbi viidud uuringu „[Improving the provision of active labour market policies in Estonia](#)“ jätkuprojektiga.

Projekti ülevaade on välja toodud ka [OECD kodulehel](#).

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Uuringu üheks eesmärgiks on välja selgitada tööturuga nõrgalt seotud ehk haavatavad sihtrühmad (nt pikaajalised töötud, ebaregulaarse sissetulekuga töötajad jm) ning välja tuua, millised takistused neil tööturule sisenemisel või seal püsimisel esinevad. Lisaks hinnatakse tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmade suurused.

Seejärel analüüsitakse, millist tuge (teenused ja toetused) tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmadele pakutakse, kuidas on pakutav tugi kooskõlas nende inimeste tööturutakistustega, kui palju seda tuge kasutatakse ja kui suured on kattuvused või puudujäägid olemasolevate teenuste pakkumises. Kokkuvõttes antakse hinnang, kas olemasolev tugi ja teenused vastavad sihtrühmade vajadustele.

On oluline, et analüüsi aluseks oleks terviklik vaade indiviidile ehk analüüsitaks kombineeritult erinevaid valdkondi, et mõista, millised takistused inimesel tööturul esinevad ning millist tuge ta on saanud, st võttes arvesse nii töötukassa kui ka teiste asutuste poolt pakutavaid teenuseid ja toetusi. Oluline on kaasata andmed nii tööturuvaldkonnast, tervisevaldkonnast, sotsiaalvaldkonnast kui ka haridusvaldkonnast, millel võib olla potentsiaalne mõju inimese väljavaadetele tööturul. Sealhulgas saab välja tuua, et need andmed asuvad erinevates andmekogudes. Riiklike andmekogude andmete kasutamist toetab ka asjaolu, et uuritavad sihtrühmad võivad olla väga väikesed ning näiteks küsitlusuuringutega neid välja selgitada poleks võimalik. Uuringu raames on vajalik seega erinevate riiklike andmekogude andmete ühendamine indiviidi tasemel, et analüüsida takistusi koos saadud teenuste ja toetuste ning väljunditega tööturul.

Tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmade väljaselgitamiseks ning nende poolt olemasolevate toetuste ning teenuste kasutamise ja nende piisavuse hindamiseks on vajalik võtta vaatluse alla võimalikult palju tunnuseid, mis võivad mõjutada inimeste käitumist ja väljavaateid tööturul. Analüüsi kaasatavate tunnuste vähendamisega suureneb risk, et andmeanalüüsi käigus ei ole võimalik tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmasid ning nende tööturuga seonduvaid takistusi välja selgitada või ei suudeta tuvastada olemasolevate teenuste ja toetuste kattuvusi/puudujääke ning sellest

tulenevalt hinnata nende piisavust sihtrühmade vajadustele. Nende riskide vähendamine on oluline, et uuringu tulemusena võimalikult hästi mõista, milline tugi **tööturuga nõrgalt seotud** sihtrühmade jaoks puudu on ning et uuringu tulemusena antavad poliitikasoovitused (nt vajadus uute teenuste loomiseks või ettepanekud olemasolevate teenuste muutmiseks) vastaksid võimalikult täpselt sihtrühmade vajadustele. Ettepanekuid ja poliitikasoovitusi tehakse nii tööturu- kui ka teiste valdkondadele eesmärgiga suurendada pakutavate meetmete tõhusust ning valdkondadevahelist koostööd.

Punktis 4 toodud uurimisküsimustele vastamiseks on analüüsi läbiviimiseks vajalikud registriandmed, mis vastavad järgmistele tingimustele:

1. Laiapõhjaline teenuste ja toetuste katvus eri valdkondades.
Projekti eesmärk on kaardistada tööturuga nõrgalt seotud isikutele osutatavate tööturu-, sotsiaal-, ja tervishoiuteenuste täielik ulatus. See eeldab andmeid mitte üksnes Eesti Töötukassa, vaid ka teiste avaliku sektori asutuste poolt osutatavate teenuste ja toetuste kohta.
2. Piisavalt lai hõlmatus, et võimaldada sisukaid võrdlusi.
Tööturuga nõrgalt seotud isikute tuvastamine eeldab tööealise elanikkonna kui terviku vaatlemist, et (i) tuvastada tööturuga nõrgalt seotud grupi (ja alagruppide) suurus ehk kaardistada probleemi ulatus, (ii) grupeerida isikud nende tööturuga seotuse alusel ning (iii) võrrelda teenuste kasutamist, toetuste saamist ja tööturu tulemusi tööturuga nõrgalt seotud isikute ja tugeva tööturuga seotusega isikute vahel.
3. Piisav ajavahemik tööturu dünaamika ja teenuste kasutamise trajektoiride jälgimiseks.
Viieaastane vaatlusaeg on vajalik, et hõlmata ajas kujunevaid tööturuprotsesse, sealhulgas tööle sisenemist ja tööturult lahkumist, töötuse ja mitteaktiivsuse perioode, korduvaid või pikaajalisi töötusperioode ning Eesti Töötukassas töötuna arveloleku perioode. Samuti võimaldab see analüüsida teenustes osalemise ja toetuste saamise ajastust, kestust ja järjestust seoses tööturul toimuvate sündmustega (nt kas teenused eelnevad töötusperioodidele, langevad nendega kokku või järgnevad neile). Lühemad vaatlused ei võimaldaks neid dünaamikaid usaldusväärselt analüüsida. Ideaalis annaks veelgi pikem ajaraam veelgi parema ülevaate teenuste kasutamise trajektoiridest, aga ajaraam on piiratud COVID-19 pandeemia järgneva perioodiga, sest tööturudünaamika ja teenuste pakkumine pandeemia ajal oli erakorraline ja ei võimalda teha ulatuslikemaid järeldusi.

Isikuandmete kaitse üldmääruse (edaspidi IKÜM) põhjenduspunktis 157 rõhutatakse, et registreeritud alusel saadud uuringutulemused annavad usaldusväärsed ja kvaliteetseid teadmisi, mis võivad olla aluseks teadmispõhise poliitika sõnastamisele ja rakendamisele, parandada paljude inimeste elukvaliteeti ja suurendada teenuste tõhusust. Seetõttu ei ole vastutava töötleja hinnangul vähem oluline, et andmekogude põhised andmestikku oleks võimalik kasutada statistilisteks analüüsideks hindamiseks inimeste väljavaateid tööturul, sealhulgas võttes arvesse seda mõjutavad taustatunnused, takistavad ja soodustavad tegurid, teenused ja toetused.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Alates COVID-19 pandeemiast on tööpuuduse määr Eestis püsinud kõrgel. 2024. aastal oli tööpuuduse määr 7,6%, olles 1,7 protsendipunkti kõrgem Euroopa Liidu keskmisest. See viitab, et teatud sihtrühmadel on keeruline tööturul rakendust leida. OECD on varasemalt välja toonud, et arvestatav hulk inimesi on Eestis tööturuga nõrgalt seotud – neil puudub töökoht või nad töötavad vaid mõned kuud aastas, teenivad madalat palka või nende töölepingud on mittepüsivad (OECD

2021). Lisaks on Eestis hulk inimesi, kes on tööturul mitteaktiivsed (2024. a andmetel 92 tuhat inimest vanuses 20–65. a). Keerulised väljavaated tööturul võivad viia vaesusrisiki või sotsiaalse tõrjutuseni. 2024. aastal oli vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riskis olevate inimeste osakaal 21,7% (18-aastased ja vanemad; EL keskmine 18%). Lisaks on väljakutseks Eesti vananev rahvastik, millel on oluline mõju nii riigi eelarvele kui ka tööjõu hulgalet.

Eestis viib tööpoliitikat ellu töötukassa eesmärgiga vähendada töötust ja lühendada selle kestust, ennetada töötust ning toetada tööhõives püsimist ja kvaliteetset tööhõivet, suurendada tööjõu pakkumist ning toetada kaasavat ja kohanemisvõimelist tööturгу ja majanduse struktuurimuutusi tööturumeetmete abil. Selleks toetab töötukassa inimesi pakkudes erinevaid teenuseid ja toetusi. Töötukassa registreeritud töötute klientide hulgas on suur hulk inimesi, kes kuuluvad mõnda riskirühma. 2024. aastal kuulus keskmiselt vähemalt ühte riskirühma ligi 71% töötutest (35,5 tuhat inimest), sealhulgas pikaajalisi töötuid oli arvel keskmiselt 18,7 tuhat ja tervisest tuleneva takistusega⁴ keskmiselt 10,2 tuhat inimest. Paljud registreeritud töötud kuuluvad korraga mitmesse riskirühma. See võib viidata, et töötukassa ei pruugi pakkuda piisavat ning süsteemset tuge klientidele, kellel on keerulised tööturu väljavaated. Lisaks registreeritud töötutele pakub töötukassa teenuseid ka teistele tööturul nõrgemate väljavaadetega sihtrühmadele – näiteks töötavatele inimestele suunatud töötust ennetavad teenused või teenused, kus saavad osaleda ka töötavad tervisest tuleneva takistusega inimesed. Hetkel puuduvad uuringud, mis tooks välja, kuidas mõjutavad töötukassa teenused ja toetused inimeste hõive väljavaateid võttes arvesse ka teenused ja toetused, mida pakutakse tervise-, sotsiaal- ja haridusvaldkonnas.

Kuigi Eestis on läbi viidud mitmeid teemaga seonduvaid uuringuid, ei käsitle ükski neist töötukassa teenuste ja toetuste mõju inimeste hõiveväljavaadetele terviklikult koos tervise-, sotsiaal- ja haridusvaldkonnas pakutavate teenuste ja toetustega, ega selle tervikpaketi vastavust inimeste teenusevajadusele tulenevalt komplekssetest tööturubarjääridest.

Eesti asutuste ja ministeeriumide poolt läbi viidud uuringud pakuvad väärtuslikke teadmisi sotsiaalkaitse, tervishoiu ja tööturupoliitika üksikute aspektide kohta, vaadates teenuste pakkumist pigem eraldiseisvate silodena ning tihti keskendudes ainult ühele tööhõivebarjäärile korraga. Samas võivad inimestel olla mitmed tööturubarjäärid korraga, mis vajavad erinevat tüüpi teenuseid üheaegselt, ning samuti peab erinevate teenuste pakkumine olema koordineeritud positiivse mõju saavutamiseks. Näiteks Sotsiaalministeeriumi uuringud asendussissetulekute samaaegse maksmise kohta või täiskasvanute puude raskusastme hindamise reformi kohta keskenduvad konkreetsete toetuste kujundusele, haldamisele ja rahalistele seostele. Samuti annavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) tellitud uuringud, nagu tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööga seotud tervisekahjude hüvitamise süsteemi uuring, põhjaliku ülevaate konkreetsetest terviseriskidest ja institutsionaalsetest korraldustest, kuid ei käsitle tööturubarjääridele vastavat koordineeritud teenusepakkumist laiemalt.

Need uuringud on oma ulatuselt valdkonnaspetsiifilised, ega ole kavandatud tööturu-, sotsiaal- ja tervishoiuteenuste ning toetuste ühiseks analüüsimiseks indiviidi tasandil, ega selleks, et hinnata, kuidas eri süsteemidest saadud tugi seostub tööturuga seotuse ja tööturul liikumise trajektooriga. Seetõttu ei võimalda nende tulemused vastata käesoleva uuringu uurimisküsimustele:

- tuvastada tööturuga nõrgalt seotud isikuid, kasutades ajas järjepidevat definitsiooni;
- analüüsida samaaegselt mitmeid kattuvaid tööturubarjääre (nt tulenevalt tervisest, oskustest, hoolduskohustustest või vähesest töökogemusest);
- kaardistada teenuste ja toetuste kombineeritud kasutamist eri valdkondades (tööturg, sotsiaalkaitse, tervishoid, haridus);

⁴ Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.09.2023 määruse nr 90 "Tööhõiveprogramm 2024–2029" § 6 punktile 7 on tervisest tulenev takistus – seisund, millest tulenevalt on inimesele määratud puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse tähenduses või ta on tunnistatud püsivalt töövõimeetuks riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, sealhulgas juhul, kui talle riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp on loetud vastavaks püsivale töövõimeetusele või tal on tuvastatud osaline või puuduv töövõime töövõimeetuse seaduse alusel.

- hinnata, kuidas erinevate süsteemide teenused ja toetused seostuvad isikute tööturuseisundi ja tööturul liikumise trajektooriga.

Käesoleva projekti uurimisküsimused eeldavad selgesõnaliselt integreeritud, isikukeskset lähenemist, mis seob tööturul toimuvaid muutusi mitmest haldussüsteemist saadud teenuste ja toetustega. Sellist analüüsi ei ole võimalik läbi viia olemasolevate uuringute avaldatud tulemuste või koondandmete põhjal, kuna need ei sisalda vajalikku detailsust, andmete ühtlustatust ega valdkondadeülest seostatust.

Uuringus vaadatakse tuge **tööturuga nõrgalt seotud** sihtrühmadele laiemalt (sealhulgas neile, kes ei ole registreeritud töötuna), et välja selgitada kohad, mille osas teenuste pakkumine kattub ning tehakse ettepanekuid ja soovitusi, milliseid muudatusi peaks töötukassa või ka teised seotud valdkonnad tegema (nt muudatused olemasolevates teenustes või uute teenuste pakkumine, valdkondadeülese koostöö parandamisvõimalused jms), et **tööturuga nõrgalt seotud** sihtrühmade tööhõivet suurendada ning tagada selle jätkusuutlikkus.

Ülekaalukas huvi on põhjendatud vajadusega teha kindlaks tuge vajavad tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmad ning hinnata olemasolevate meetmete sobivust ja piisavust sihtrühmadele eesmärgiga suurendada nende tööturul osalemist ja hõive stabiilsust. Uuringu tulemusena antakse vajadusel soovitusel olemasolevate teenuste ümberdisainimiseks ning uute teenuste loomiseks, mis oleksid tõhusad, sidusad ja tulemuspõhised ning arvestaksid laiemat teenuste ja toetuste süsteemi (ehk võtaksid arvesse ka teenused, mida osutatakse tervise-, sotsiaal- ja haridussektoris). Sobiva toe pakkumine **tööturuga nõrgalt seotud** sihtrühmadele aitab parandada nende elukvaliteeti ja väljavaateid tööturul, vähendada nende sõltuvust sotsiaalkaitsest ning sellega kaasneb positiivne mõju riigieelarvele (väiksemad sotsiaalkulud, suuremad maksutulud) ning väheneb tööjõupuudus.

Uuring toetab mitmete strateegiliselt seatud eesmärkide täitmist:

- [Heaolu arengukava 2023-2030](#), mis seab eesmärgiks tõsta tööhõive määr 81,3%-ni aastaks 2030;
- Vabariigi Valitsuse tegevuskava „[Eesti 2035](#)“, mis lisaks töötutele pöörab tähelepanu ka tööturul nõrgemas olukorras olevatele inimestele;
- [Eesti Töötukassa arengukava 2024-2027](#), kus üheks tulemusindikaatoriks on seatud eelnevalt mitteaktiivsete uute registreeritud töötute (va vähenenud töövõimega inimesed) tööle rakendumine 2027. aastal 30%;
- [Euroopa Liidu Nõukogu soovitus majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta](#) ning [selle juurde kuuluv komisjoni töödokument](#), kus rõhutatakse vajadust vähendada vaesusriski või sotsiaalse tõrjutuse määra Eestis ja parandada ligipääsu tööturule;
- [Eesti taaste- ja vastupidavuskavas](#) seatud eesmärkide täitmise toetamine (Reform 6.8. Pikaajaline hooldus; Investeering 6.6: Noorte tööpuudust vähendavate tööturumeetmete pakkumine).

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Andmete liikumine uuringus on kavandatud nii, et andmete liikumise tee oleks võimalikult lühike ja andmeid töötleks minimaalselt vajalik hulk inimesi. Analüüs viiakse läbi Statistikaameti turvalisel töökohal.

Osa analüüsiks vajalikke andmeid on Statistikaametil olemas. Teiste andmete puhul, mis Statistikaametil puuduvad, edastab iga andmeandja (täpne loetelu andmeandjatest, andmetest ja andmeallikatest on toodud Lisas 1) andmed statistiliseks analüüsiks vajaliku kokkulepitud minimaalse andmekoosseisu kohta (eesmärgipärasus ja minimaalsus: IKÜM artikkel 5 lõige 1 punktid b ja c) Statistikaametile (vt Lisa 1). Statistikaamet pseudonümiseerib saadetud andmed ja teeb volitatud töötlejale **OECD** koos muude Statistikaametil juba olemasolevate kokkulepitud **pseudonümiseeritud** registriandmetega kättesaadavaks kujul, mis võimaldab läbi pseudonümiseeritud identifikaatorite erinevate andmekogude andmeid omavahel ühendada. Andmete töötlemine volitatud töötleja **OECD** poolt toimub Statistikaameti teadlaste keskkonnas (vt täpsemalt <https://stat.ee/et/konfidentsiaalsete-andmete-kasutamise-juhend>). Andmetöötleja lähtub andmete töötlemisel Andmekaitse inspeksiooni isikuandmete töötleja üldjuhendis toodud andmete töötlemise põhimõtetest (<https://www.aki.ee/isikuandmed/juhendid/isikuandmete-tootleja-uldjuhend>).

Isikuandmete töötlemine ei kahjusta andmesubjektide õigusi ega muuda nende kohustuste mahtu, kuna analüüsi lõpptulemused avaldatakse üldistatud kujul ning neid analüüsitakse statistiliselt, st ei analüüsita ühtegi inimest individuaalselt ega eraldi. Analüüsi tulemid (tabelid, joonised jms) läbivad enne volitatud töötlejale **OECD** väljastamist konfidentsiaalsuse kontrolli, mille viib läbi Statistikaameti töötaja.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis5 asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Iga andmeandja edastab uuringu läbiviimiseks vajalikud kokkulepitud koosseisus isikuandmed (vt Lisa 1) turvalisel viisil Statistikaametile. Statistikaamet pseudonümiseerib saadetud andmed, paneb kokku pseudonümiseeritud andmestikud juba Statistikaameti olemasolevatest uuringu läbiviimiseks vajalikest ja kokkulepitud andmetest ning teeb pseudonümiseeritud andmestikud kättesaadavaks volitatud töötlejale OECD Statistikaameti teadlaste keskkonnas kujul, mis võimaldab läbi pseudonümiseeritud koodi vajalike andmekogude andmeid omavahel ühendada. Andmetöötlust Statistikaameti teadlaste keskkonnas viib läbi OECD. Taotluse Lisas 1 on kirjeldatud täpsemalt, milliste andmekogude andmeid ja tunnuseid soovitakse uuringus kasutada.

Pseudonümiseeritud andmetike moodustamiseks kasutatakse Statistikaameti loodud koodivõtit, mis tugineb Statistikaameti poolt loodud metoodikal. Isikukoodidega andmestikke ega koodivõtit ei tehta OECD-le kättesaadavaks. Pseudonümiseerimine Statistikaameti tagab, et kõik andmed pseudonümiseeritakse sama koodiga ning nii moodustub andmestik, mille alusel on võimalik analüüsi läbiviijal vastata uuringu uurimusküsimustele ja täita uuringule seatud eesmärk. Andmeandjate poolt andmete pseudonümiseerimisel enne Statistikaametile esitamist ei oleks Statistikaametil võimalik andmeid siduda ning uuringule seatud eesmärki ei oleks võimalik saavutada. Andmeid töötleb ainult OECD, vastutavatele töötlejatele pseudonümiseeritud andmestikke kättesaadavaks ei tehta. Lõpparuandes esitatakse tulemused statistiliselt üldistatud kujul, tagades, et üksikisikuid ei ole võimalik tuvastada.

Andmete liikumise protsess on järgmine:

- Vastutavad töötlejad (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Eesti Töötukassa) on

⁵ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootleja/isikuandmete-edastamine-valisriiki>. Kui kasutatava keskkonna server asub riigis, mis ei ole piisava andmekaitse tasemega, tuleb täita ka taotluse punkt 12. Edastamine tähendab ka isikuandmete hoidmist serveris.

leppinud kokku, et Eesti Töötukassa esitab taotluse konfidentsiaalsete andmete kasutamiseks teaduslikul eesmärgil Statistikaametile koos Andmekaitse Inspeksiooni (edaspidi AKI) ja eetikakomitee loaga.

- Statistikaameti konfidentsiaalsusnõukogu positiivse otsuse korral:
 - Edastab Eesti Töötukassa andmed töötukassa andmekogust Statistikaametile AKI poolt kinnitatud koosseisus
 - Esitab Statistikaamet päringud Sotsiaalkindlustusametile ja Tervisekassale AKI poolt kinnitatud koosseisus andmete edastamiseks Statistikaametile
- Uuringu läbiviimiseks kokku pandud ja edastatud andmestikud kustutab iga andmekogu pidaja hiljemalt 31.12.2026. Oluline on säilitada loodud andmestikke mõnda aega pärast andmete saatmist ja pseudonümiseeritud kujul analüüsimiseks ettevalmistamist, et vajadusel kontrollida, kas lõplikud analüüsiks kasutatavad andmestikud on korrektsed. Eesti Töötukassa palub peale 31.12.2026 kuupäeva möödumist e-kirja teel saata kinnitus andmete kustutamise kohta.*
- Statistikaamet pseudonümiseerib Eesti Töötukassa, Sotsiaalkindlustusameti ja Tervisekassa poolt edastatud andmetes olevad isikukoodid.
 - Statistikaamet teeb pseudonümiseeritud andmed volitatud töötajale OECD kättesaadavaks kujul, mis võimaldab läbi pseudonümiseeritud koodi erinevate analüüsi hõlmavate andmetike andmeid omavahel ühendada.
 - Lisaks eelnevalt välja toodud andmekogude (Eesti Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet, Tervisekassa) poolt edastatud andmetele teeb Statistikaamet OECD-le pseudonümiseeritud kujul kättesaadavaks andmed AKI poolt kinnitatud andmekoosseisu alusel käesoleva taotluse Lisas 1 nimetatud andmekogudest ja andmestikest.
 - OECD-le ei tehta kättesaadavaks isikukoodidega andmestikke ega anta võtit isikukoodide taastamiseks.
 - Statistikaamet lisab pseudonümiseeritud andmestikud OECD-le analüüsiks kasutatavasse kausta Statistikaameti teadlaste keskkonnas.
 - OECD ühendab pseudonümiseeritud koodi abil erinevate pseudonümiseeritud andmetike andmed ja analüüsib neid Statistikaameti teadlaste keskkonnas.
 - Analüüsi tulemid (tabelid, joonised jms) läbivad enne OECD-le väljastamist konfidentsiaalsuse kontrolli, mille viib läbi Statistikaameti töötaja.

Seega edastavad Eesti Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet ning Tervisekassa isikukoodi sisaldavad andmestikud (vastavalt Lisas 1 toodud andmekoosseisule) Statistikaametile, kes asendab andmetes isikukoodi pseudonümiseeritud koodiga. Statistikaamet võtab välja lisaks Statistikaametil olemasolevad uuringu läbiviimiseks vajalikud andmed (vastavalt Lisas 1 toodud andmekoosseisule) pseudonümiseeritud kujul. Statistikaamet teeb OECD-le andmeanalüüsi läbiviimiseks kättesaadavaks Statistikaameti teadlaste keskkonnas vaid pseudonümiseeritud andmestikud, mille põhjal OECD-l on võimalik uurimisküsimustele vastata.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

Uuringu keskmis on 16–65-aastased tööealised inimesed. Kokku hõlmab analüüs 2021.–2025. aastate keskmise rahvaarvu andmetel seega ca 860 tuhat inimest, kelle andmed uuringu läbiviimisele kaasatakse. Valimi suurust ei ole võimalik piirata, kuna uuringu üheks eesmärgiks on välja selgitada tööturuga nõrgalt seotud sihtrühmad ja nende suurus ning selleks on vajalik analüüsida tööealiste inimeste kogumit tervikuna eesmärgiga parandada nende väljavaateid tööturul. Seetõttu ei ole teatud tunnuste põhjal andmete piiritlemine enne analüüsi eesmärgipärane. Andmekaitsealase mõjuhinnangu osad on kajastatud taotluse erinevates punktides ning täiendav osa on toodud lisas 2.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Isikuandmete päring tehakse aastate 2021–2025 kohta, selleks, et oleks võimalik jälgida inimeste käekäiku tööturul ning saadud toetuseid ja teenuseid pikema perioodi jooksul.

Andmekogude lõikes on päringu perioodid järgnevad:

- Töötukassa andmekogu andmed perioodil 2021–2025
- Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmed perioodil 2021–2025
- Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri andmed perioodil 2021–2025
- Tervisekassa andmekogu andmed perioodil 2021–2025
- Retseptikeskuse andmed perioodil 2021–2025
- Töötamise registri andmed perioodil 2021–2025
- Maksu- ja Tolliameti tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide (TSD) andmed perioodil 2021–2025
- Eesti hariduse infosüsteemi andmed perioodil 2021–2025
- Kinnipeetavate, vahistatute, arestialuste ja kriminaalhooldusaluste andmekogu andmed perioodil 2021–2025
- Rahvastiku statistilise registri andmed perioodil 2021–2025
- Rahvastikuregistri ja surma põhjuste registri andmed 2021–2025
- EUROMODi mikrosimulatsioonimudeli Statistikaameti sisendandmestiku andmed perioodil 2021–2024

Täpsem loetelu uuringus kasutatavatest isikuandmetest koos perioodide, allikate, andmeandjate ja selgitustega on toodud taotluse Lisas 1.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

Töödeldavate isikuandmete koosseis on kirjeldatud taotluse Lisas 1.

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitlustehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

Täpne loetelu isikuandmete allikatest on toodud taotluse Lisas 1.

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Jah, andmeandjatega on andmekoosseisu ja andmete väljastamise osas läbi räägitud.

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)?

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.

Analüüsis hõlmatud andmekogude andmed pseudonümiseeritakse. Pseudonümiseerimise viib läbi Statistikaamet. Pseudonümiseerimise võtit uuringu läbiviijale (volitatud töötleja OECD) kättesaadavaks ei tehta (vt ka andmete edastamise protsessi, taotluse punkt 8).

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

Töödeldavate isikuandmete koosseis on toodud taotluse Lisas 1.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

Pseudonüümid genereeritakse andmestikus isikukoodide põhjal. Pseudonümiseerimiseks kasutatakse koodivõtit, mis tugineb Statistikaameti metoodikal ja mida teistele osapooltele kättesaadavaks ei tehta. Kuivõrd tegemist on Statistikaameti kasutusel oleva pseudonümiseerimise metoodikaga, säilitab Statistikaamet koodivõtit tähtajatult.

10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.

Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.

Volitatud töötlejal OECD kaob ligipääs Statistikaameti keskkonnale vastavalt lepingule pärast uuringu lõppu (10.09.2027). Statistikaameti keskkonnas andmete säilitamise kord on reguleeritud vastavalt Statistikaameti konfidentsiaalsete andmete teaduslikel eesmärkidel kasutamise korrale. Andmete säilitamise periood lepitakse Statistikaameti ja OECD vahel kokku andmete kasutuslepingus, milleks on 10.09.2027.

Statistikaamet kustutab kõik andmeandjatelt saadud algandmed ning nende põhjal loodud pseudonümiseeritud andmestikud sh Statistikaameti enda poolt uuringu raames kokku pandud andmestikud peale uuringu lõppu hiljemalt 10.09.2027. Eesti Töötukassa palub peale 10.09.2027 kuupäeva möödumist Statistikaametilt e-kirja teel saata kinnitus andmete kustutamise kohta.

11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest? <i>Jah/ei</i>	Jah
11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage⁶	
11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.	<p>Andmesubjekte teavitatakse läbi Eesti Töötukassa ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehtede uuringu teostamisest sh uuringu eesmärgist, töödeldavatest isikuandmetest, uuringu õiguslikust alusest ja kaasatud volitatud töötlejast. <u>Kodulehtedele lisatav teavitus on toodud Lisas 3.</u></p> <p>Kvantitatiivanalüüsis oleks ebamõistlikult raske osalejate arvu vaadates kõiki osalejaid eraldiseisvalt teavitada. Lisaks nõuaks see eraldi lisanduvat andmetöötlust kontaktandmete näol, mida ei koguta ning mille kogumine ei ole eraldiseisvalt põhjendatud, mistõttu inimesi teavitatakse kodulehe kaudu.</p>
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused⁷?	<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi andmekaitsetingimused on leitavad siit. Eesti Töötukassa andmekaitsetingimused on leitavad siit. OECD andmekaitsetingimused on leitavad siit.</p>

⁶ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

⁷ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

	Statistikaameti andmekaitsetingimused on leitavad siit .
--	--

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse⁸ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	Ei
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	-
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	-

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

(allkirjastaja ees- ja perenimi)⁹

(allkiri ja kuupäev)

Taotluse lisad¹⁰:

Lisa 1: <i>Töödeldavate isikuandmete koosseis ja allikad</i>	
Lisa 2: <i><u>Andmekaitseline mõjuhinnang</u></i>	
<i><u>Lisa 3: Teavitus</u></i>	

⁸ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

⁹ Taotluse saab allkirjastada vaid isik, kellel on vastava asutuse/ettevõtte esindusõigus või teda on volitatud taotlust esitama. Kui allkirjastaja on volitatud taotlust esitama, siis esitada volitust tõendav dokument (volikiri, leping vms).

¹⁰ Kui nimetatud lisasid ei ole, siis palume need kustutada.